

Perspektiv på etableringsuppdraget

Innehåll

1	Inledning	5
2	Svensk arbetsmarknad i ett internationellt perspektiv	7
2.1	Sysstämningen stiger på bred front	7
2.2	Stora skillnader i arbetslöshet mellan inrikes och utrikes födda	8
3	Vad är etableringsuppdraget?	11
4	Vilka deltar i etableringsuppdraget?	12
4.1	Fler män än kvinnor inom etableringsuppdraget	13
4.2	Sju av tio är under 40 år	13
4.3	Syrien är det vanligaste födelselandet	14
4.4	Många saknar grundläggande utbildning	15
5	Vilka insatser tar personerna del av inom ramen för etableringsuppdraget?	17
5.1	Det systematiserade arbetssätt inom etableringsuppdraget	18
5.2	Snabbspåren.....	18
5.3	100-klubben	19
5.4	Extratjänster.....	19
5.5	Kompetenskartläggning för asylsökande	19
5.6	Kommunal vuxenutbildning.....	20
6	Få kvinnor i arbete inom etableringsuppdraget	20
7	Vilka resultat når vi?	21
7.1	Vad säger forskningen?.....	22
8	Etableringsuppdraget och långa tider utan arbete	22
9	Etableringsuppdraget i ett regionalt perspektiv	23
10	Stora utmaningar väntar men också många möjligheter	24
11	Bilaga	26
12	Referenser	26

1 Inledning

Den svenska arbetsmarknaden fortsätter att utvecklas starkt. Efterfrågan på arbetskraft är hög och sysselsättningen stiger. Samtidigt är det alltjämt stora skillnader i arbetslöshet och sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda, över olika åldrar och beroende på utbildningsbakgrund.

Bland inrikes födda måste arbetslösheten betraktas som låg och sysselsättningsgraden som hög – i synnerhet för de som är mellan 25-54 år och som har minst en gymnasieutbildning. Utrikes födda visar en högre arbetslöshet och en lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda, oavsett utbildningsnivå.¹ Det stora antalet nyanlända innebär dessutom en tydlig press uppåt på arbetslösheten. Samtidigt står utrikes födda för mycket stora delar av den framtida tillväxtpotentialen av arbetskraften.

En av de tydligaste skiljelinjerna på arbetsmarknaden går dock mellan de som saknar gymnasieutbildning och de som har gymnasieutbildning eller högre. Den svenska arbetsmarknaden kan karaktäriseras som en högkvalificerad arbetsmarknad med förhållandevis höga trösklar och en, i ett internationellt perspektiv, liten andel så kallade ”enkla jobb”. En konsekvens av detta är att sysselsättningsgraden bland de som saknar en gymnasieutbildning är bestående låg, parallellt är arbetslösheten hög. Detta gäller likaväl för utrikes födda som för inrikes födda.

För arbetsmarknadspolitiken är det därmed en stor utmaning att en hög andel, fyra av tio, av de utrikes födda som är inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen saknar gymnasieutbildning. Inom etableringsuppdraget, där nu alltför nyanlända skrivs in efter att ha fått sina uppehållstillstånd, är andelen närmare 50 procent. Av dessa saknar också en stor andel – fler än sex av tio eller nära 16 000 personer – motsvande en svensk grundskoleutbildning. Bland kvinnor inom etableringsuppdraget är utbildningsnivån sammantaget något lägre än bland män. Det bör samtidigt understrykas att många av dem som nu skrivs in i etableringen och har en kortare utbildningsbakgrund är unga med potentiellt många yrkesverksamma år framför sig.

För att långsiktigt förstärka de korttidsutbildades situation på arbetsmarknaden framstår därmed olika typer av utbildningsinsatser som avgörande. Utbildning är dock inte hela lösningen. För att lyckas bättre med integrationen på arbetsmarknaden krävs det en kombination av olika åtgärder och reformer. Här kan de subventionerade anställningarna lyftas som viktig pusselbit, då det finns stor potential att nyttja dessa mer effektivt.

För att de nyanlända snabbare ska komma in på arbetsmarknaden krävs det även att Arbetsförmedlingen har ett utbrett och välfungerande samarbete med en rad olika aktörer. Detta gäller såväl med näringslivet som med offentliga arbetsgivare och

¹ Se Arbetsförmedlingen (2017e) för en mer detaljerad redogörelse av arbetslösheten i olika grupper.

organisationer. Därtill behöver områden utanför arbetsmarknadspolitiken kliva fram, kanske i synnerhet utbildningspolitiken men även andra politikområden behöver ta ett större ansvar.

Sammanfattningsvis framstår följande tre punkter som särskilt viktiga för att långsiktigt lyckas med integrationen av utrikes födda på arbetsmarknaden.

- Samverkan
- Utbildningsinsatser
- Fler vägar till jobb för de som saknar utbildning.

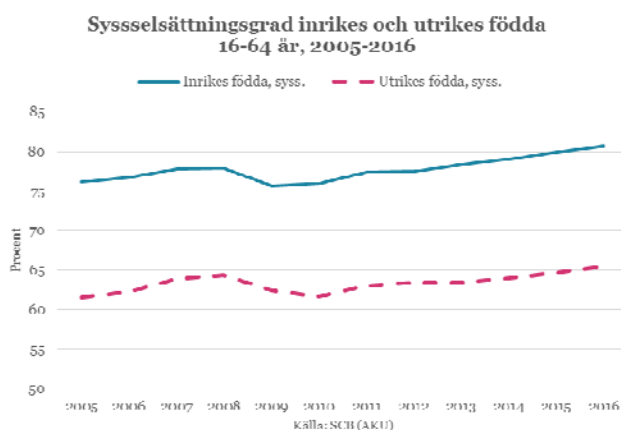
I denna rapport ges en översiktlig bild av hur svensk arbetsmarknad utvecklas och hur situationen för utrikes födda ser ut. Rapporten försöker också sätta arbetsmarknadsläget i en europeisk kontext. Därefter följer en detaljerad beskrivning av myndighetens etableringsuppdrag. Avslutningsvis beskrivs några av de utmaningar som myndigheten ser på arbetsmarknaden.

2 Svensk arbetsmarknad i ett internationellt perspektiv²

2.1 Sysselsättningen stiger på bred front

Den svenska arbetsmarknaden fortsätter att vara stark och allt fler arbetsgivare rapporterar att bristen på arbetskraft påverkar deras möjligheter att rekrytera. Efterfrågan på arbetskraft är således hög och sysselsättningen stiger – inte minst bland utrikes födda. Under 2016 var antalet sysselsatta utrikes födda (16-64 år) 867 000 enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Detta motsvarar en ökning med närmare 6 procent på ett år vilket innebär att antalet sysselsatta utrikes födda i relativa termer steg mer än utrikes födda i befolkningen. Därmed steg också sysselsättningsgraden bland utrikes födda i åldrarna 16-64 år med 1 procentenhet, till 66 procent.

Bland inrikes födda i samma åldrar ökade antalet sysselsatta bara marginellt, till omkring 3,9 miljoner och en sysselsättningsgrad på 81 procent. Den starka utvecklingen på arbetsmarknaden för såväl inrikes som utrikes födda har fortsatt under inledningen på 2017.

Bakom den tydliga ökningen av antalet sysselsatta utrikes födda ligger en stark tillväxt av den utrikes födda befolkningen i yrkesaktiva åldrar och ett ökat arbetskraftsdeltagande. Den något svagare utvecklingen för sysselsatta inrikes födda förklaras i sin tur av att de minskar i befolkningen i motsvarande åldrar.

Sysselsättningen har främst ökat bland dem som har en gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Bland utrikes födda stod dessa för över 80 procent av den totala sysselsättningsökningen under 2016. Hos inrikes födda svarade personer med motsvarande utbildningsbakgrund för hela sysselsättningsökningen. Utvecklingen sker parallellt med att antalet utrikes födda som saknar gymnasieutbildning ökar i befolkningen, medan inrikes födda med motsvarande bakgrund minskar.

² En fördjupad diskussion om integrationen på svensk arbetsmarknad finns bland annat i Arbetsförmedlingen (2016a).

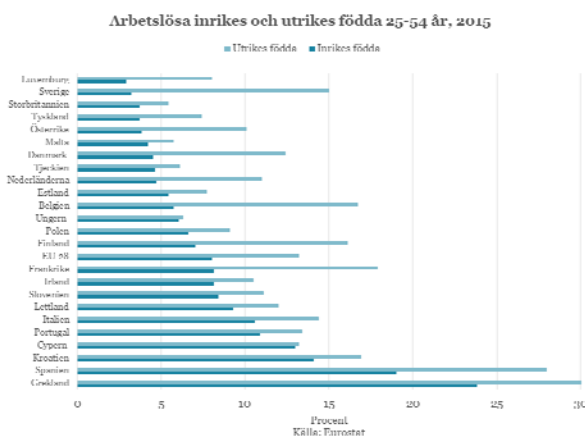
2.2 Stora skillnader i arbetslöshet mellan inrikes och utrikes födda

Utifrån ett internationellt jämförande perspektiv är en central fråga hur svensk arbetsmarknad sammantaget står sig. Det är därmed viktigt att väga in såväl arbetslöshet som sysselsättningsgrad bland olika grupper samt hur sammansättningen av arbetskraft och befolkning skapar olika förutsättningar i olika länder. Det är också väsentligt att kartlägga vilka faktorer som påverkar arbetslösheten.

Under 2016 var arbetslösheten i Sverige 6,9 procent, enligt Eurostat. I EU-området var den i genomsnitt 8,5 procent och elva länder i området redovisade en lägre arbetslöshet. Lägst var den i Tjeckien, 4,0 procent, medan den i Tyskland noterades till 4,1 procent. Högst var arbetslöshetsnivån i Grekland, där den var 23,5 procent.

I Sverige tenderar arbetslöshetsnivån att variera mer med utbildningsnivå och mellan inrikes och utrikes födda än i många andra länder. Bland exempelvis inrikes födda i åldrarna 25-54 år uppgick arbetslösheten i Sverige 2015 till 3,2 procent enligt Eurostat. Av EU-länderna var det bara Luxemburg som noterade en lägre arbetslöshet för motsvarande grupp. Genomsnittet för hela EU-området var 8,0 procent och i Tyskland var motsvarande andel 3,7 procent. Arbetslösheten bland inrikes födda i åldrarna 25-54 år får därmed betraktas som mycket låg i Sverige. Dessutom är sysselsättningsgraden för denna grupp högst bland samtliga länder i EU – 90 procent att jämföra med genomsnittet på 79 procent.

Samtidigt är arbetslösheten bland utrikes födda i motsvarande åldrar hög i Sverige – 2015 var den 15,0 procent. För hela EU-området var snittet 13,2 procent. Tyskland redovisade en nivå på 7,4 procent för samma grupp. Samtidigt är sysselsättningsgraden för utrikes födda 25-54 år något högre i Sverige än genomsnittet för EU-området, 71 jämfört med 69 procent.³

En bidragande orsak till den högre arbetslösheten bland utrikes födda är att utbildningsnivån tenderar att vara lägre bland utrikes födda än bland inrikes födda. Statistik från SCB (AKU) visar också att andelen som saknar gymnasieutbildning i

³ För Bulgarien, Litauen, Rumänien och Slovakien saknas uppgifter för andel arbetslösa utrikes födda 25-54 år.

Sverige är särskilt hög bland personer som är födda utanför Europa, en grupp som i sin tur utgör en förhållandevis stor andel av de utrikes födda i Sverige.

Många av de utrikes födda har också, framförallt de som är födda utanför Europa, relativt korta vistelsetider i landet. Detta bidrar också till att hålla tillbaka sysselsättningsgraden och driva upp arbetslösheten, exempelvis genom bristande språkkunskaper eller avsaknad av nätverk. Inslaget av flykting- och asylinvandrare är dessutom jämförelsevis högt i Sverige, något som också bidrar till att de utrikes födda sammantaget visar ett relativt sämre arbetsmarknadsutfall i Sverige än i många andra länder.⁴

Studier har också visat att utrikes födda inte bara har en lägre andel sysselsatta och högre andel arbetslösa än andra grupper, de har också andra typer av anställningar än den inrikes födda delen av befolkningen. Bland annat är inslaget av tidsbegränsade anställningar högre bland utrikes födda än bland inrikes födda.⁵

Det finns också en omfattande litteratur som dokumenterat förekomsten av diskriminering på både bostads- och arbetsmarknaden, vilket även det bidrar till att hålla tillbaka sysselsättningen bland utrikes födda.⁶

Gemensamt för alla EU-länder är att arbetslösheten är betydligt högre bland de som saknar en gymnasieutbildning än bland de som har en längre utbildning. I Sverige var nivån 16,1 procent 2015 bland personer i åldrarna 20-64 år. Detta är något lägre än genomsnittet i EU på 17,4 procent, men det finns samtidigt ett antal länder där arbetslösheten bland dem med kortast utbildningsbakgrund är betydligt lägre än i Sverige. I exempelvis Tyskland noterades den till 11,9 procent, i Nederländerna till 9,9 procent och i Danmark var den 9,3 procent.

Den jämförelsevis höga andelen arbetslösa bland personer med kortare utbildning kan delvis kopplas till en "strukturell missmatch" på den svenska arbetsmarknaden. Andelen sysselsatta inom den lägsta kvalifikationsnivån utgör omkring 5 procent av samtliga sysselsatta, samtidigt utgör de med lägst (förgymnasial) utbildning omkring 11 procent av arbetskraften.⁷ Detta betyder att det finns få jobb som dessa personer är matchningsbara mot och att många personer med kort utbildning ofta stängs ute från arbetsmarknaden.

Sysselsättningsgraden bland dem med kortast utbildningsbakgrund i åldrarna 20-64 år är dock den näst högsta i EU, 61 procent jämfört med snittet för området på 53

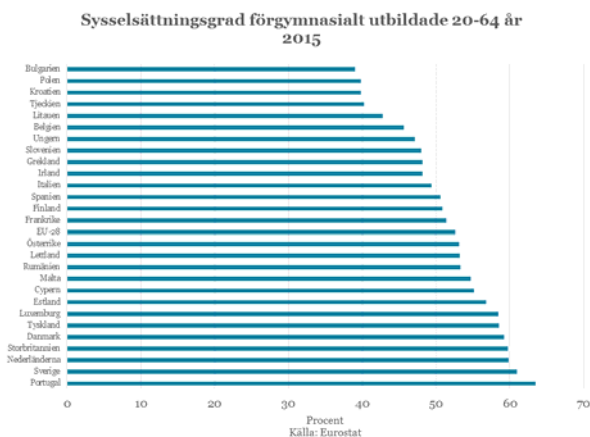
⁴ Mellan 2005 och 2014 hade Sverige den största andelen asylsökande av samtliga OECD-länder. År 2015 kom det fler än 160 000 asylsökande till Sverige, vilket i förhållande till befolkningen är det högsta antal som uppmätts i ett OECD land. Se OECD (2016).

⁵ Se exempelvis Aldén och Hammarstedt (2015).

⁶ Flera studier har visat på skillnader i sysselsättning och inkomster mellan utrikes och inrikes födda i Sverige med hjälp av registerdata, exempelvis Hammarstedt (2003), Hammarstedt och Shukur (2007) samt Eliasson (2013). Resultaten visar att skillnaderna åtminstone delvis förklaras av diskriminering. Andra studier har använt sig av fältexperiment och visat att diskriminering förekommer på såväl arbets- som bostadsmarknaden. Se t.ex. Carlsson och Rooth (2007), Carlsson (2010), Ahmed och Hammarstedt (2008) och Ahmed m.fl. (2010).

⁷ Sysselsatta i den lägsta kvalifikationsnivån enligt SSSYK 2012 i AKU.

procent. Detta visar att utbudet av arbetskraft – även bland dem med kort utbildning – är förhållandevis högt i Sverige.⁸

Bland dem som är mellan 20 och 64 år och har en gymnasieutbildning är arbetslösheten däremot klart lägre i Sverige än genomsnittet för hela EU – 6,1 jämfört med 8,4 procent. Dock redovisar sex EU-länder, bland andra Danmark, Österrike och Tyskland, en lägre arbetslöshet. Samtidigt är sysselsättningsgraden bland dem med gymnasieutbildning (20-64 år) den högsta i EU. År 2015 var den 81 procent, vilken kan jämföras med genomsnittet för EU på 71 procent.

Även vad gäller eftergymnasialt utbildade (20-64 år) ligger arbetslösheten i Sverige på en lägre nivå än genomsnittet för hela EU-området. För denna grupp var arbetslösheten 4,3 procent, jämfört med snittet på 5,7 procent för EU. Det finns dock ett antal länder där arbetslösheten är lägre. Men även här tillhör Sverige de EU-länder som har den högsta sysselsättningsgraden, 2015 uppgick den till 88 procent för åldrarna 20-64 år.

Sverige utmärker sig också genom att ha den högsta sysselsättningsgraden bland kvinnor (20-64 år) av samtliga EU-länder. I Sverige var den 78 procent 2015, vilket kan jämföras med genomsnittet för EU på 64 procent. I Tyskland var den samtidigt 74 procent, medan den i våra nordiska grannländer varierar mellan 72 procent i Finland, 73 procent i Danmark och 77 procent i Norge.

Sverige tillhör alltså de länder med lägst arbetslöshet bland inrikes födda, samtidigt tillhör vi de länder som har högst arbetslöshet bland utrikes födda. Sammantaget är också sysselsättningsgraden högre än i många andra länder, detta gäller inte minst för inrikes födda och bland dem som har en längre utbildningsbakgrund. Avslutningsvis kan man således konstatera att arbetslösheten tenderar att variera mer mellan olika grupper i Sverige än i många andra EU-länder.

Därmed är potentialen för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningsgraden särskilt stor bland de utrikes födda. En betydande utmaning i sammanhanget är att

⁸ För Rumänien saknas uppgifter för andelen sysselsatta förgymnasialt utbildade 20-64 år.

en stor andel av dem som nu skrivs in i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag saknar gångbar utbildning (läs mer om detta i avsnitt 4.4 *Många saknar grundläggande utbildning*), något som åtminstone initialt begränsar möjligheterna att matcha till jobb.⁹

3 Vad är etableringsuppdraget?

Arbetsförmedlingen ansvarar sedan december 2010 för att samordna etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Myndighetens uppdrag är att underlätta och påskynda vägen till arbete eller studier. Insatserna ska förbättra förutsättningarna för egenförsörjning och bidra till att stärka ett aktivt deltagande i både arbets- och samhällsliv.

Målgruppen för etableringsuppdraget omfattar de som har fått uppehållstillstånd som flyktingar, skyddsbehövande (med flera) samt anhöriga till dessa.¹⁰ Personerna ska ha fyllt 20 år men inte 65 år och det får inte ha gått mer än ett år sedan första folkbokföringen i en kommun.¹¹ Alla nyanlända utgör därmed inte målgruppen för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag, under fjolåret återfanns omkring 7 av 10 av de inskrivna arbetslösa nyanlända inom etableringsuppdraget.

I det inledande skedet kartläggs personens utbildning och yrkeserfarenhet, samt andra kompetenser och intressen. Arbetsförmedlingen ska utifrån kartläggningen tillsammans med personen upprätta en individuell etableringsplan, vilken ska innehålla så kallade arbetsförberedande aktiviteter, exempelvis undervisning i svenska och samhällsorientering.

En person kan också arbeta parallellt med sina etableringsinsatser. En beskrivning av vilka insatser personer i etableringsuppdraget kan ta del av går att läsa om i avsnitt 5 *Vilka insatser tar personerna del av inom ramen för etableringsuppdraget?*

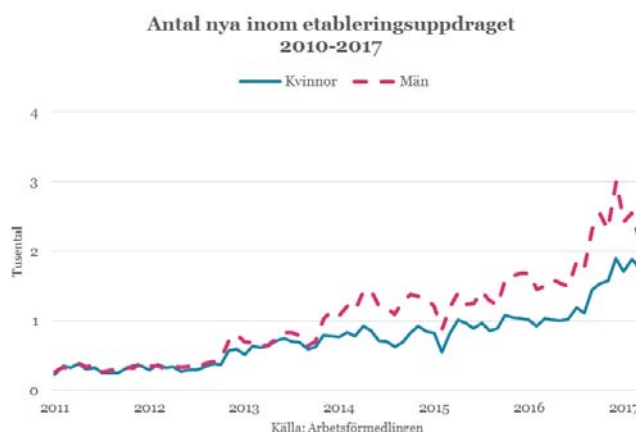
De särskilda etableringsinsatserna pågår som längst under 24 månader på heltid. Under vissa omständigheter, till exempel föräldraledighet, kan de förlängas och då pågå som längst i 44 månader.

Sedan införandet i december 2010 har antalet personer som deltar i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag successivt ökat. Från starten till och med utgången av 2016 har omkring 128 000 personer skrivits in i uppdraget. Av dessa skrevs nära hälften, 67 000, in under 2015 och 2016.

⁹ Se Arbetsförmedlingen (2016b, 2016c) för mer utförliga beskrivningar av matchningsläget på arbetsmarknaden.

¹⁰ De anhöriga ska, för att tillhöra målgruppen, ha sökt uppehållstillstånd inom sex år från det att den utlänning som den anhöriga har anknytning till först togs emot i en kommun.

¹¹ I vissa fall omfattas även unga från 18 år som saknar föräldrar i Sverige.

Under 2017 kommer inflödet i etableringsuppdraget att fortsätta öka, till omkring 6 000 personer per månad under andra kvartalet, för att därefter gradvis mattas av. Det totala antalet deltagare inom etableringsuppdraget beräknas uppgå till 78 000 personer i år, att jämföra med 60 000 år 2016. Under 2018 väntas en nivå på i genomsnitt 70 000 personer.¹²

4 Vilka deltar i etableringsuppdraget?

Under fjolåret var totalt omkring 650 000 personer inskrivna som arbetssökande i någon sökandekategori på Arbetsförmedlingen. Av dessa var knappt var tionde, omkring 60 000, inom etableringsuppdraget.

Inskrivna arbetslösa (det vill säga öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd) utgör omkring 60 procent, eller 363 000, av samtliga inskrivna på Arbetsförmedlingen. Resterande 40 procent kan exempelvis ha ett arbete utan stöd (t.ex. deltidsarbetslösa), ett arbete med stöd, ett nystartsjobb, vara i yrkesintroduktion, ha ett utbildningskontrakt eller är av olika orsaker vara förhindrade att tillträda ett arbete.

Inom etableringen utgör de inskrivna arbetslösa en större andel, 83 procent eller 50 000 personer. Annorlunda uttryckt är omkring 14 procent av samtliga inskrivna arbetslösa inom etableringsuppdraget.

Inskrivna arbetslösa 16-64 år (kvarstående sökande totalt), 2016

Inskrivna arbetslösa, samtliga	Varav utrikes född	Varav utomeuropeiskt född	Varav nyanländ	Varav i etableringsuppdraget
363 000	191 000	151 000	68 000	50 000
(650 000)	(299 000)	(226 000)	(90 000)	(60 000)

Källa: Arbetsförmedlingen

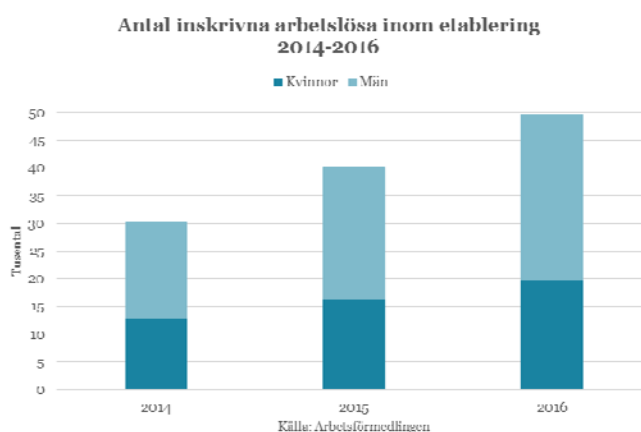
¹² Arbetsförmedlingen (2017a)

Av de 10 000 inom etableringsuppdraget som inte är inskrivna arbetslösa är de flesta, närmare hälften motsvarande 5 000 personer, av olika skäl förhindrade att tillträda ett arbete. En majoritet, åtta av tio, av de som är förhindrade är kvinnor. Omkring en fjärdedel har ett arbete med stöd, medan en femtedel har ett nystartsjobb. Knappt en av tio har ett arbete utan stöd.

I avsnitten 4.1 – 4.4 följer en beskrivning av inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd) inom etableringsuppdraget. De som är inskrivna inom etablering men som inte är inskrivna som arbetslösa finns beskrivna i avsnitt 6 *Få kvinnor i arbete*.

4.1 Fler män än kvinnor inom etableringsuppdraget

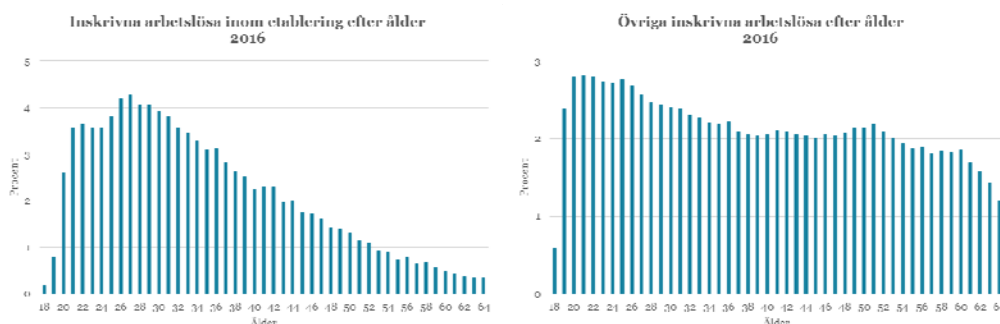
Det är fler män än kvinnor inom etableringsuppdraget. Av de inskrivna arbetslösa inom etableringen var omkring 60 procent män år 2016. Detta är en något högre andel jämfört med hur fördelningen av kvinnor och män ser ut bland inskrivna arbetslösa som inte återfinns inom etableringsuppdraget, där andelen män uppgår till 55 procent. Det är också noterbart att andelen inskrivna arbetslösa män inom etableringen ökat något över tid, vilket förklaras av ett högre inflöde av män.

4.2 Sju av tio är under 40 år

En majoritet av de inskrivna arbetslösa inom etablering är under 40 år, sammantaget 71 procent. Av dessa är sex av tio mellan 20 och 30 år gamla. Endast en mindre andel, omkring 11 procent, är 50 år eller äldre. Åldersstrukturen skiljer sig inte åt på något betydande sätt mellan män och kvinnor. Bland män uppgår andelen under 40 år till 72 procent, motsvarande andel för kvinnor är 69 procent.

Hos inskrivna arbetslösa som inte är inom etableringsuppdraget är åldersstrukturen tydligt annorlunda, med en betydligt jämnare fördelning mellan olika åldrar. Drygt hälften, 52 procent, är under 40 år och 27 procent är 50 år eller äldre.

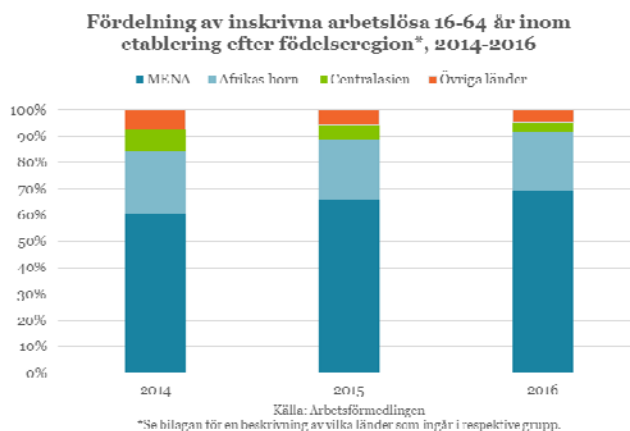

Därmed framgår det att åldersstrukturen bland de som är inom etableringsuppdraget är gynnsam ur ett arbetsmarknadsperspektiv, då en majoritet av deltagarna är i de mest yrkesaktiva åldrarna, med många möjliga år i arbetslivet framför sig.

Det faktum att många av dem som är nya på den svenska arbetsmarknaden är i relativt unga åldrar understryker vikten av olika typer av insatser, inte minst utbildningsinsatser, för att snabbare komma ut i jobb. Detta blir särskilt tydligt när matchningsläget på arbetsmarknaden vägs in – bristen på arbetskraft tenderar att tillta och rekryteringsläget blir allt svårare inom ett flertal yrkesgrupper, inte minst inom yrken som är vanligt förekommande i offentligt finansierade verksamheter som exempelvis vårdpersonal och pedagoger.

4.3 Syrien är det vanligaste födelselandet

Inskrivna arbetslösa som är inom etableringsuppdraget är en heterogen grupp – framförallt vad gäller utbildningsbakgrund och yrkeserfarenhet. Även vad gäller födelseregion finns det en viss variation, men en majoritet har sitt ursprung i något av de så kallade MENA-länderna.¹³ Omkring 70 procent (motsvarande 34 000 personer) av de inskrivna arbetslösa inom etableringen kommer från regionen. Av dessa är en övervägande andel, närmare 9 av 10, från Syrien. Annorlunda uttryckt var omkring 30 000, motsvarande varannan inskriven arbetslös inom etableringsuppdraget i fjol, född i Syrien.

¹³ Mellanöstern och norra Afrika, på eng. *Middle East and North Africa*. Se bilagan för beskrivning.

Vidare kommer en förhållandevis stor andel från något av länderna på Afrikas horn, drygt 20 procent vilket motsvarar 11 000 personer. De flesta, omkring 8 000 kommer från Eritrea medan 2 000 personer har sitt ursprung i Somalia.

Den resterande tiondelen utgörs dels av personer från Centralasien (omkring 5 procent), där Afghanistan är det mest framträdande födelselandet, dels av personer från övriga delar av Afrika och Asien. Endast ett fåtal har sitt ursprung i Sydamerika, Nordamerika eller Ryssland.

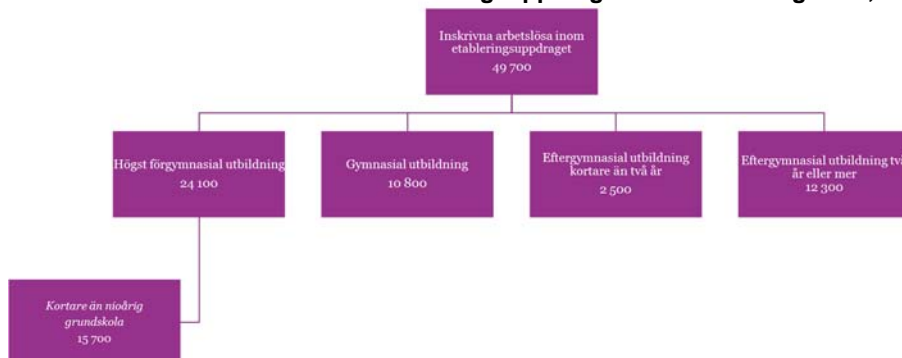
4.4 Många saknar grundläggande utbildning

Som beskrivits inledningsvis finns ett mycket tydligt samband mellan utbildningsnivå och arbetslöshetsnivå – ju högre utbildningsnivå, desto lägre tenderar arbetslösheten att vara. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik visar att arbetslösheten bland de som saknar en gymnasieutbildning är omkring 22 procent, vilket är drygt tre gånger högre än bland de som har en gymnasieutbildning.

Utifrån det perspektivet är det en stor utmaning för Arbetsförmedlingen att en betydande andel, närmare hälften, av de som är födda utanför Europa och är inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen saknar en fullständig gymnasieutbildning. Av dessa saknar i sin tur mer än sex av tio, omkring 45 000 personer, motsvarande en svensk nio (tio) årig grundskoleutbildning.

Inom etableringen är bilden den samma. Andelen som saknar en fullständig gymnasieutbildning uppgår till 48 procent, motsvarande 24 000 personer. Av dessa saknar 65 procent motsvarande en svensk nio (tio) årig grundskoleutbildning. Dessutom är en hög andel, 70 procent, av de som saknar gymnasieutbildning under 40 år.

Inskrivna arbetslösa inom etableringsuppdraget efter utbildningsnivå, 2016

Källa: Arbetsförmedlingen

Drygt en femtedel (22 procent) har en gymnasieutbildning och knappt en tredjedel (30 procent) har någon form av eftergymnasial utbildning, varav de allra flesta (8 av 10) har en eftergymnasial utbildning på minst två år. Även bland dem med en längre eftergymnasial utbildning inom etableringsuppdraget är åldersnivån relativt låg, då omkring hälften är yngre än 40 år.

Kvinnor inom etableringsuppdraget har en något lägre genomsnittlig utbildningsnivå än män. Andelen kvinnor som saknar gymnasieutbildning uppgår till 50 procent, bland männen är motsvarande andel 47 procent. Analogt har en lägre andel kvinnor än män som är inom etableringen någon form av eftergymnasial utbildning, 28 respektive 31 procent. Därmed har en lika stor andel kvinnor som män en gymnasieutbildning.

Bland inskrivna arbetslösa som inte är inom etablering är bilden något annorlunda. Här uppgår andelen som saknar gymnasieutbildning till 31 procent för både kvinnor och män. Däremot har en högre andel av kvinnor än män någon typ av eftergymnasial utbildning, 29 respektive 23 procent. Följaktligen är inslaget av gymnasieutbildade högre bland inskrivna arbetslösa män som inte är inom etablering i jämförelse med motsvarande kvinnor.

Utbildningsbakgrunden återspeglas i vilka yrken de inskrivna arbetslösa söker. Omkring en femtedel av de som var inskrivna arbetslösa inom etableringen under fjolåret sökte i första hand inom yrken där inte ställs några (eller låga) formella utbildningskrav, exempelvis enklare arbeten inom byggverksamhet eller inom torg- och marknadshandel.

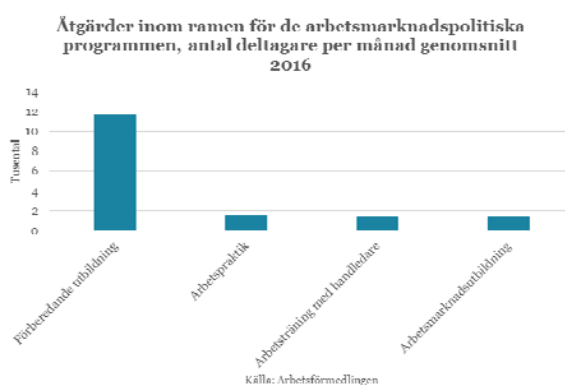
Något färre, omkring 14 procent, sökte istället i första hand olika typer av serviceyrken där det normalt ställs krav på gymnasieutbildning. Motsvarande har knappt en tiondel sökt jobb inom omsorgsyrken där det (vanligtvis) ställs krav på en gymnasieutbildning, ofta från vård- och omsorgsprogrammet eller liknande.

Ungefär lika många sökte i första hand jobb inom yrken där kvalifikationskraven i normalfallet är en (minst) treårig eftergymnasial utbildning. Här kan det exempelvis handla om yrken inom vården, men också om pedagogiska yrken och olika yrken inom ekonomi och juridik, för att nämna några exempel.

5 Vilka insatser tar personerna del av inom ramen för etableringsuppdraget?

Deltagare i etableringsuppdraget kan ta del av ett antal olika insatser, åtgärder och aktiviteter. Bland annat arbetsmarknadspolitiska program och arbetsförberedande insatser, vilka båda syftar till att påskynda och underlätta etableringen på arbetsmarknaden.¹⁴ Inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska programmen var förberedande utbildning den insatsen med i särklass flest deltagare under fjolåret, 11 700 per månad i genomsnitt. Därefter följde arbetspraktik, arbetsmarknadsutbildning och arbetsträning med handledare i vilka mellan 1 400 och 1 500 personer per månad deltog.

Deltagarna inom etableringsuppdraget ges också möjlighet till en samhällsorientering, vilken tillhandahålls av kommunerna på personens modersmål. Denna ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Kommunerna ska också erbjuda språkundervisning, som syftar till att ge deltagarna i etableringsuppdraget grundläggande kunskaper i svenska.¹⁵ Av det totala antalet personer som var inom etableringsuppdraget under fjolåret deltog ungefär fyra av tio, motsvarande 26 000 personer, i studier i svenska medan nästan 4 000 deltog i samhällsorientering.^{16,17}

En person kan också både arbeta – och naturligtvis också söka arbete – parallellt med sina etableringsinsatser. Läs mer om detta i avsnitt 5.7 *Få kvinnor i arbete inom etableringsuppdraget nedan*.

¹⁴ Aktiviteterna kan tillhandahållas av andra aktörer än Arbetsförmedlingen.

¹⁵ Arbetsförmedlingen ska inte upprätta en etableringsplan för personer på anläggningsboende som har fått uppehållstillstånd från och med 1 april 2014. Dock är det viktigt att personen ändå får tillgång till studier i svenska. Från 6 augusti 2014 erhåller kommuner ett statligt stöd för att erbjuda SFI till personer som bor på anläggningsboende.

¹⁶ Av de som var inom etableringsuppdraget i slutet på 2016 hade sammantaget 78 procent någon gång deltagit i studier i svenska.

¹⁷ Då kommunerna ofta erbjuder samhällsorientering i samband med SFI händer det att aktiviteterna inte särredovisas i etableringsplanen. Det finns därför skäl att tro att fler deltagit i aktiviteten än vad myndighetens statistik visar.

5.1 Det systematiserade arbetssätt inom etableringsuppdraget

Arbetsförmedlingen har infört ett systematiserat arbetssätt i etableringsuppdraget. Arbetssättet syftar till att ge struktur och säkerställa en minsta gemensam nivå på service och insatser inom etableringsuppdraget oavsett kön, ålder, utbildningsbakgrund eller andra faktorer. Genom att synliggöra den röda tråden av aktiviteter och insatser under tiden med etableringsplan, tydliggörs den arbetssökandes väg mot arbete eller studier och den enskilde får bättre möjligheter att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden.

Det systematiserade arbetssättet innebär i korthet att etableringsprocessen har delats in i fyra steg där varje steg har ett tydligt syfte och innehåll av aktiviteter som den arbetssökande ska ta del av för att snabbare komma vidare i sin process mot arbete eller studier.

De fyra stegen kan beskrivas enligt följande. I det första steget genomför Arbetsförmedlingen en grundläggande kartläggning av den arbetssökandes resurser och behov genom ett etableringssamtal. Under det andra steget påbörjas utbildning i svenska för invandrare och samhällsorientering, samtidigt som det klargörs vad den arbetssökande vill och kan arbeta med. Här kan exempelvis validering, yrkeskompetensbedömning och vägledande insatser användas.

I det tredje steget påbörjar den arbetssökande yrkesinriktade eller studieförberedande insatser (exempelvis praktik, arbetsmarknadsutbildning eller kommunal vuxenutbildning), för att bygga på sin kompetens utifrån inriktning (arbete eller studier). Det fjärde steget syftar till att utifrån klargjord studie- eller yrkesinriktning, intensifiera arbetssökandet genom bland annat arbetsgivar-kontakter. Steget kan även innehålla aktiviteter för att påbörja studier eller stöd till start av egen näringsverksamhet.

5.2 Snabbspåren

För att skapa snabbare vägar in på arbetsmarknaden för nyanlända som har utbildning eller yrkeserfarenhet som efterfrågas i Sverige, inte minst inom områden där det råder brist på arbetskraft, har de så kallade snabbspåren skapats.

Snabbspåren är i allt väsentligt en arbetsmetod mellan arbetsmarknadens parter, Arbetsförmedlingen och andra myndigheter som syftar till att identifiera hinder som försvårar eller försenar nyanländas inträde på arbetsmarknaden. Målet är att ta fram konkreta förslag som skapar snabbare vägar in på arbetsmarknaden.

Det finns i nuläget tretton överenskommelser om snabbspår som omfattar ett tjugotal olika yrken. Under 2016 tog 2 800 personer del av aktiviteter inom ramen för snabbspår. Av dessa återfanns de flesta, närmare 700, inom pedagogiska yrken (lärare och förskollärare). Omkring 600 var inom samhällsvetenskapliga yrken (exempelvis jurister och ekonomer) medan cirka 500 personer var i yrken inom hälso- och sjukvården.

5.3 100-klubben

Under oktober 2015 lanserades den så kallade 100-klubben vilken riktar sig till företag som är beredda att ta emot minst 100 nyanlända inom tre år. Syftet är att introducera nyanlända på den svenska arbetsmarknaden samtidigt som företagen får möjlighet att hitta personal, inom grupper där de kanske i första hand annars inte hade sökt.

Hittills har 31 avsiktsförklaringar tecknats med olika arbetsgivare inom ramen för 100-klubben. Sedan införandet hösten 2015 har 1 600 nyanlända, eller deltagare i etableringsuppdraget, varit i någon insats hos de företag som ingår i 100-klubben.

5.4 Extratjänster

I december 2016 utökades extratjänsterna till att omfatta nyanlända, såväl inom som utanför etableringsuppdraget. Tidigare omfattades enbart deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin.

En extratjänst innebär att den arbetslösa får ett jobb med avtalsenlig lön inom den offentliga sektorn samtidigt som arbetsgivaren får ersättning för handledning. Arbetsgivaren får ersättning med 100 procent av lönekostnaden vid heltid med kollektivavtalsenlig lön i upp till 12 månader. Arbetsförmedlingen kan sedan förlänga extratjänsten med ytterligare 12 månader.¹⁸

Vad gäller deltagare inom etableringsuppdraget och extratjänster så har volymerna ännu inte tagit fart ännu. I slutet på februari 2017 var antalet personer inom etableringsuppdraget som hade en extratjänst så få som 85 stycken. Arbetsförmedlingen ser dock en stor potential i extratjänsterna som kan utgöra en möjlighet för utrikes födda kvinnor som varit arbetslösa länge att komma in på arbetsmarknaden.

5.5 Kompetenskartläggning för asylsökande

För att ytterligare påskynda nyanländas integration och inträde på arbetsmarknaden kommer Arbetsförmedlingen kommer under första halvåret 2017 att lansera ett digitalt kompetenskartläggningsverktyg för de personer (asylsökande) som väntar på beslut om uppehållstillstånd. Kartläggningen sker efter utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet.

Dessutom håller appen *Yrkesguiden* på att översättas till fem andra språk (arabiska, tigrinja, somaliska, persiska och engelska). Den översatta versionen kommer finnas tillgänglig i maj 2017.

¹⁸ Som mest kan arbetsgivaren få 1 140 kronor per arbetad dag. Dessutom får arbetsgivaren ett handledarstöd på 150 kronor per arbetsdag under de tre första månaderna. Därefter blir handledarstödet 115 kronor per arbetsdag.

5.6 Kommunal vuxenutbildning

Andelen som studerar på kommunal vuxenutbildning under tid med etableringsplan är låg. I januari 2017 var den omkring 8 procent. Detta kan sättas i relation till att närmare hälften av de inskrivna arbetslösa inom etableringsuppdraget saknar gymnasieutbildning.

För en långsiktigt hållbar utveckling är det därmed centralt att fler arbetslösa med kort utbildningsbakgrund övergår i reguljära studier. Arbetsförmedlingen har därför tagit fram en strategi för att matcha till utbildning som leder till jobb.

6 Få kvinnor i arbete inom etableringsuppdraget

Som nämndes tidigare var det totala antalet deltagare inom etableringsuppdraget under fjolåret omkring 60 000. Av dessa tillhörde över 80 procent, närmare 50 000, gruppen inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd). Resterande 10 000 hade ett arbete med eller utan stöd, var i nystartsjobb eller i någon annan aktivitet.

De som är inskrivna inom etableringsuppdraget, men inte inskrivna som arbetslösa, har en något lägre utbildningsnivå, är i större utsträckning kvinnor och en större andel är under 40 år i jämförelse med dem som är inskrivna som arbetslösa (inom etableringsuppdraget).

Samtidigt som kvinnor utgör en relativt större andel bland övriga inskrivna inom etableringsuppdraget i jämförelse med de som är inskrivna som arbetslösa inom etableringsuppdraget, så är kvinnor tydligt underrepresenterade såväl bland de som har ett arbete med stöd, som bland de som har ett utan stöd som bland de som har ett nystartsjobb.

Övriga inskrivna inom etableringsuppdraget 16-64 år, 2016

	Totalt	Därav arbete med stöd	Därav arbete utan stöd	Därav nystartsjobb	Därav övriga
Antal	10 500	2 500	800	2 200	5 000
därav kvinnor	50 %	17 %	27 %	19 %	83 %
därav förgy. utb.	52 %	54 %	36 %	44 %	57 %
därav under 40 år	82 %	82 %	83 %	82 %	83 %

Källa: Arbetsförmedlingen

Den lägre andelen kvinnor kan delvis förklaras av en brist på utbud av insatser som motsvarar kvinnors erfarenheter och kompetenser. Ett exempel är att validering och arbetsmarknadsutbildningar som erbjuds enligt branschmodell framförallt finns inom mansdominerade yrken. En annan bidragande orsak kan vara könsstereotypa föreställningar hos anställda Arbetsförmedlingen som leder till att kvinnor ges sämre möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.¹⁹

¹⁹ Se Arbetsförmedlingen (2017c)

7 Vilka resultat når vi?

Under fjolåret lämnade i genomsnitt 2 200 personer per månad etableringsuppdraget. Av dessa övergick de flesta, 40 procent eller 900 personer, till något av Arbetsförmedlingens garantiprogram (i första hand jobb- och utvecklingsgarantin). Drygt 400 personer övergick varje månad från etableringsuppdraget till öppen arbetslöshet.

Antalet som lämnade etableringsuppdraget för ett nystartsjobb var omkring 300 per månad medan drygt 100 personer varje månad lämnade för ett arbete med stöd, ungefär lika många lämnade för ett arbete utan stöd. Detta innebär sammantaget att 500 personer lämnade etableringen varje månad för ett arbete med eller utan stöd.

Det finns vissa skillnader beroende på utbildningsnivå. Exempelvis är korttidsutbildade som övergår till arbete utan stöd och till nystartsjobb (i relativa) termer något underrepresenterade. Samtidigt är de med kortast utbildningsbakgrund överrepresenterade bland dem lämnar för arbete med stöd.

Mellan könen framträder mer betydande skillnader. Kvinnor är tydligt underrepresenterade bland dem som lämnar för arbete med eller utan stöd, eller för nystartsjobb. Av de som lämnade för ett arbete med eller utan stöd var knappt var fjärde kvinna. Bland de som lämnade för ett nystartsjobb var motsvarande en av fem. Detta är tydligt lägre andelar i förhållande till hur stor andel kvinnor som lämnar etableringsuppdraget varje månad. Samtidigt är kvinnor tydligt överrepresenterade bland dem som lämnar etableringen för "övriga" orsaker.

Antal som lämnar etableringsuppdraget, genomsnitt per månad, 2016

	Antal per månad	Andel med förgymnasial utbildning	Andel kvinnor
Lämnat etableringsuppdraget	2 200	48%	41%
Öppet arbetslös	400	52%	49%
I program med aktivitetsstöd	900	50%	41%
<i>därav jobb och utvecklingsgarantin</i>	750	82%	42%
Nystartsjobb	300	30%	20%
Arbete med stöd	100	60%	22%
Arbete utan stöd	100	30%	24%
Övrigt	300	61%	62%
<i>därav förhinder</i>	200	65%	71%

Källa: Arbetsförmedlingen

De lägre andelen kvinnor kan sannolikt kopplas till att kvinnor i mindre utsträckning haft ett arbete med eller utan stöd under tiden med etableringsplan samt att de i lägre utsträckning tagit del av programinsatser som arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildningar.²⁰

²⁰ Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag från regeringen att öka andelen utrikes födda kvinnor som arbetar eller studerar. Den 1 april 2017 redovisade myndigheten en handlingsplan för detta, se Arbetsförmedlingen (2017c).

De är en förhållandevis låg andel som övergår (*avaktualiserar*) till reguljära utbildning, i slutet på 2016 var andelen 6 procent 90 dagar efter avslutad etableringsplan. Andelen är betydligt lägre bland de med förgymnasial utbildning än bland de med eftergymnasial utbildning, 3 respektive 8 procent.²¹

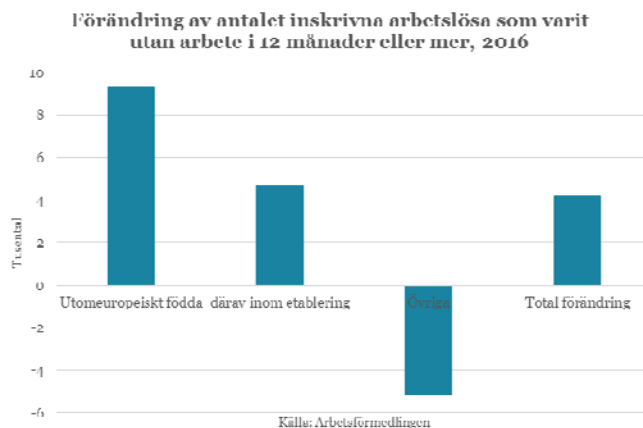
7.1 Vad säger forskningen?

Få studier har utvärderat vilket effekt etableringsreformen har haft. Andersson Joona m.fl. har dock i två relaterade studier²² jämfört utfallen hos personer som skrevs in och påbörjade etableringsinsatser mellan den 1 december 2010 och 31 december 2011 med de som påbörjade kommunala introduktionsprogram mellan 1 januari 2010 och 30 november 2010. I den ena studien studeras utfallen ett år efter beviljat uppehållstillstånd. I den andra studien undersöks utfallen två till tre år efter.

I den förstnämnda studien finner författarna inga effekter. Resultaten från den andra studien visar däremot att reformen haft en liten positiv (men statistiskt signifikant) effekt för sannolikheten att vara sysselsatt. Även vad gäller löneinkomster finns en positiv effekt. Därtill pekar resultaten på att arbetsmarknadsläget i boendekommunen har en stor påverkan på nyanländas möjligheter till sysselsättning.

8 Etableringsuppdraget och långa tider utan arbete

Etableringsuppdragets konstruktion där etableringsplanen i normalfallet omfattar maximalt 24 månader bidrar till att antalet inskrivna arbetslösa med långa tider utan arbete²³ ökar bland personer födda utanför Europa.

För att illustrera, under 2016 ökade antalet inskrivna arbetslösa med långa tider utan arbete med drygt 4 000 personer. Ökningen är helt koncentrerad till personer födda utanför Europa – antalet ökade med 9 000, varav närmare var 5 000 inom

²¹ En mer detaljerad redovisning av resultaten 90 dagar efter avslutad etableringsplan återfinns i Arbetsförmedlingen (2017d).

²² Andersson Joona m.fl. (2015, 2016)

²³ Lång tid utan arbete är definierat som att vara inskriven arbetslös utan arbete i 12 månader eller mer.

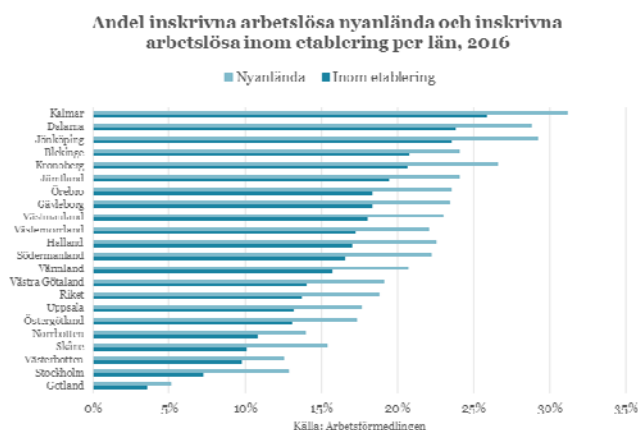
etableringsuppdraget. Bland övriga inskrivna arbetslösa minskade således antalet inskrivna arbetslösa med långa tider utan arbete med 5 000 personer.²⁴

Utvecklingen förklaras delvis att av de flesta efter avslutad etableringsplan övergår till något av Arbetsförmedlingens garantiprogram. Detta innebär att en betydande del av ökningen av utomeuropeiskt födda som är inskrivna arbetslösa med långa tider utan arbete, men inte inom etableringsuppdraget, åtminstone indirekt kan hänföras till dit.

9 Etableringsuppdraget i ett regionalt perspektiv

Det är stora regionala skillnader i hur stor andel av de inskrivna arbetslösa som är inom etableringsuppdraget, samtidigt är korrelationen mycket hög mellan andelen nyanlända och andelen inom etablering. Med andra ord så har de län som har en relativt stor andel nyanlända också en förhållandevis hög andel personer inom etableringsuppdraget.

I allmänhet tenderar de befolkningsmässigt mindre länen att ha ett tydligare inslag av inskrivna arbetslösa nyanlända och inskrivna arbetslösa inom etablering än mer befolkningsrika län.

I Kalmar län, som är det län med relativt högst andel inskrivna arbetslösa inom etableringen, är mer än var fjärde inskriven arbetslös inom etableringsuppdraget. Detta kan jämföras med Stockholms län – som är det län förutom Gotland med lägst andel inskrivna arbetslösa inom etableringsuppdraget – där färre än var tionde inskriven arbetslös är inom etableringsuppdraget. En förklaring kan vara att det i de befolkningsmässigt mindre regionerna ofta finns ett större utbud av lediga bostäder.

²⁴ Läs mer om inskrivna arbetslösa med långa tider utan arbete i Arbetsförmedlingen (2017b).

10 Stora utmaningar väntar men också många möjligheter

Både arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden bland utrikes födda har ökat stadigt på senare år och sysselsättningsgraden (16-64 år) är den högsta sedan nuvarande mätmetodik infördes i AKU år 2005. Även bland inrikes födda är sysselsättningsgraden den högsta sedan 2005.

Samtidigt varierar arbetslöshet och sysselsättning stort mellan inrikes och utrikes födda, över olika åldrar och beroende på utbildningsbakgrund. Utrikes födda visar en högre arbetslöshet och en lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda, detta oavsett utbildningsnivå.

För de som saknar en gymnasieutbildning är sysselsättningsgraden bestående låg, samtidigt som arbetslösheten är hög. Detta gäller både utrikes födda och inrikes födda. Det går därmed en mycket tydlig skiljelinje på arbetsmarknaden mellan de som saknar gymnasieutbildning och de som har gymnasieutbildning eller högre.

För arbetsmarknadspolitiken är det därför en stor utmaning att en hög andel, fyra av tio, av de utrikes födda som är inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen saknar gymnasieutbildning. Inom etableringsuppdraget, där många nyanlända som nu har fått sina uppehållstillstånd nu skrivs in, saknar närmare hälften gymnasieutbildning. Av dessa saknar många – fler än sex av tio – motsvarande en svensk grundskoleutbildning. Flertalet är unga med potentiellt många yrkesverksamma år framför sig. Utbildningsnivån är dessutom något lägre bland kvinnor än bland män.

Att öka anställningsbarheten bland arbetslösa som har en kort utbildningsbakgrund, kanske särskilt bland utomeuropeiskt födda kvinnor bland vilka arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden är låg, framträder som centralt.

I arbetet med att långsiktigt förstärka korttidsutbildade situation på arbetsmarknaden framstår olika typer av utbildningsinsatser som avgörande. I sammanhanget är det värt att påpeka att regeln om anställning som grund för permanent uppehållstillstånd²⁵ kan ha en negativ inverkan på nyanländas motivation att studera. Samtidigt innebär regeln ökade incitament för individen att snabbare komma ut i arbete.

Utbildning är dock inte hela lösningen. För att lyckas bättre med integrationen på arbetsmarknaden krävs det en kombination av olika åtgärder och reformer. Här kan de subventionerade anställningarna lyftas som viktig pusselbit, då det finns potential att nyttja dessa mer effektivt. Detta kan delvis åstadkommas genom att minska antalet varianter av olika anställningsstöd och förenkla de regelverk som omgärdar dessa.

En parallell väg för att skapa fler jobböppningar för personer med kort utbildning kan vara att öka antalet ”enkla jobb” i ekonomin och även att sänka trösklarna för att komma in på arbetsmarknaden. Detta framförs ofta i samhällsdebatten som en viktig

²⁵ Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

lösning för att fler nyanlända, framförallt de med kortare utbildningsbakgrund, ska komma i arbete.

För att de nyanlända snabbare ska komma in på arbetsmarknaden krävs det vidare att Arbetsförmedlingen har ett utbrett och välfungerande samarbete med olika aktörer. Detta gäller såväl med näringslivet som med kommuner och landsting.

Därtill behöver områden utanför arbetsmarknadspolitiken kliva fram. Kanske i synnerhet utbildningspolitiken men även andra politikområden behöver ta ett större ansvar. Som omnämns tidigare i denna rapport behövs kraftfulla utbildningsinsatser, inte minst inom vuxenutbildningen. För utbildningsväsendet framträder i det sammanhanget bland annat den omfattande bristen på lärare som en stor utmaning. För en långsiktig lyckas med nyanländas integration på arbetsmarknaden behövs det också bostäder. Det räcker inte med att den asylsökande får uppehållstillstånd för att börja med sin etablering. Utan bostad kan tillvaron bli så ostadig att motivationen för etableringen kraftigt sjunker.

Arbetsförmedlingen har en central roll för nyanländas etablering, men dessa (och även andra) förutsättningar ligger utanför myndigheten och har samtidigt en stor påverkan på förutsättningarna att lyckas med integrationen på arbetsmarknaden.

Avslutningsvis kan man konstatera att den ökade tillgången på arbetskraft, som tillskottet av utrikes födda i befolkningen ger, innebär en utgångspunkt för en fortsatt god sysselsättningstillväxt. Detta förutsätter dock att integrationen på arbetsmarknaden fungerar väl och inte minst att en större andel av de arbetslösa med kort utbildning kan vidareutbildas för att bli matchningsbara och komma i arbete.

Mot den bakgrunden är det därför avgörande att Arbetsförmedlingen fortsätter att utveckla och förbättra arbetet med att rusta arbetssökande med rätt yrkeskompetens. Arbetsförmedlingen behöver i ökad utsträckning matcha arbetslösa till utbildning som leder till jobb. Detta är nödvändigt för att möta de ökade utmaningarna med matchningen på arbetsmarknaden.

11 Bilaga

MENA-länder: Algeriet, Bahrain, Egypten, Förenade Arab Emiraten, Iran, Irak, Israel, Jordanien, Kuwait, Libanon, Libyen, Marocko, Oman, Palestina, Qatar, Saudi-Arabien, Sudan, Syrien, Tunisien, Yemen

Afrikas horn: Eritrea, Etiopien, Djibouti och Somalia

Centralasien: Kazakstan, Uzbekistan, Tadzjikistan, Turkmenistan, Kirgizistan, Mongoliet, Afghanistan, Pakistan

12 Referenser

Ahmed, A, L Andersson och M Hammarstedt (2010), "Can Ethnic Discrimination in the Housing Market Be Reduced by Increasing the Information about the Applicants?", *Land Economics*, vol 86, s 79–90.

Ahmed, A och M Hammarstedt (2008), "Discrimination in the Rental Housing Market – A Field Experiment on the Internet", *Journal of Urban Economics*, vol 64, s 362–372.

Aldén, L och M Hammarstedt (2015), "Utrikes födda på 2000-talets arbetsmarknad – en översikt och förklaringar till situationen", *Ekonomisk Debatt*, 3(43), s 77–89.

Andersson Joonas, P, M Sundström och A Wennemo Lanninger (2015), "Improving the Integration of Refugees: An Early Evaluation of a Swedish Reform", IZA Discussion Paper No. 9496

Andersson Joonas, P, M Sundström och A Wennemo Lanninger (2016), "Etableringsreformens effekter på de nyanländas integration", SULCIS rapport 2016:2

Arbetsförmedlingen (2016a), "Integration på svensk arbetsmarknad – ett internationellt perspektiv", URA 2016:9, Arbetsförmedlingen, Stockholm

Arbetsförmedlingen (2016b), "Arbetsmarknadsrapporten 2016", Arbetsförmedlingen, Stockholm

Arbetsförmedlingen (2016c), "Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2016 – prognos för arbetsmarknaden 2016-2018", URA 2016:8, Arbetsförmedlingen, Stockholm

Arbetsförmedlingen (2017a), "Arbetsförmedlingens prognoser för utbetalningar 2017-2021 februari 2017", Arbetsförmedlingen, Stockholm

Arbetsförmedlingen (2017b), "Perspektiv på långtidsarbetslösheten", URA 2017:1, Arbetsförmedlingen, Stockholm

Arbetsförmedlingen (2017c), "Arbetsförmedlingens återrapportering 2017 –

- Handlingsplan för att fler utrikes födda kvinnor ska vara sysselsatta i arbete eller studier, 2017-2018”, Arbetsförmedlingen, Stockholm
- Arbetsförmedlingen (2017d), ”Arbetsförmedlingens årsredovisning 2016”, Arbetsförmedlingen, Stockholm
- Arbetsförmedlingen (2017e), ”Perspektiv på arbetslösheten i olika grupper”, URA 2017:2, Arbetsförmedlingen, Stockholm
- Carlsson, M (2010), “Experimental Evidence of Discrimination in Hiring of First- and Second-generation Immigrants”, *Labour*, vol 24, s 263–278.
- Carlsson, M och D-O Rooth (2007), “Evidence of Ethnic Discrimination in the Swedish Labor Market Using Experimental Data”, *Labour Economics*, vol 14, s 716–729.
- Eliasson, T (2013), “Decomposing Immigrant Wage Assimilation – The Role of Workplaces and Occupations”, IFAU Working Papers 2013:5, Uppsala.
- Hammarstedt, M (2003), “Income from Work among Immigrants in Sweden”, *Review of Income and Wealth*, vol 49, s 185–203.
- Hammarstedt, M och G Shukur (2007), “Immigrants’ Relative Earnings in Sweden – A Quantile Regression Approach”, *International Journal of Manpower*, vol 28, s 456–473.
- OECD (2016), “Working Together: Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Sweden”, OECD Publishing, Paris.

